

PEDRO CRUZ VILLALÓN

FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2013. december 12.(1)

C-464/12. sz. ügy

ATP PensionService A/S

kontra

Skatteministeriet

(Az Østre Landsret [Dánia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Hozzáadottértékadó – A 77/388/EGK tanácsi irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja – A [...] befektetési alapok kezelésének mentesítése – A »tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok kezelésének« fogalma – Foglalkoztatói nyugdíjrendszerek – Járulékalapú nyugdíjrendszerek”

1. A [...] befektetési alapok kezelésének hatodik irányelv(2) 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja szerinti héamentességével visszatérően foglalkozott a Bíróság.(3) A most előtte lévő ügy lehetőséget teremt a Bíróság ítékezésének pontosítására a „[...] befektetési alapok” tekintetében, nevezetesen a foglalkoztatói nyugdíjalapok tekintetében. Az ügyben felmerül az a kérdés is, hogy mi valósítja meg a [...] befektetési alapok „kezelését”, valamint a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 3. alpontja szerint a betétekre, folyószámlákra, fizetésekre, átutalási forgalomra vonatkozó ügyletek adómentességével kapcsolatos kérdés is.

2. A kérdések az ATP PensionService A/S (a továbbiakban: ATP) és a Skatteministeriet (dán Pénzügyminisztérium) között, az ATP szolgáltatásainak hozzáadottértékadó (a továbbiakban: héa) tekintetében való kezelése tárgyában folyamatban lévő ügyben merültek fel. Az ATP foglalkoztatási nyugdíjalapoknak nyújt szolgáltatásokat.

I – Jogi háttér

A – Az uniós jog

3. A hatodik irányelv 2. cikke értelmében a hozzáadottértékadó alá tartozik az adóalany által belföldön ellenszolgáltatás fejében teljesített szolgáltatásnyújtás.

4. A hatodik irányelv 13. cikke számos héamentességről rendelkezik. A szóban forgó ügyben ezek közül kettőt jelentős, nevezetesen a 13. cikk B. része d) pontjának 3. és 6. alpontja. Ezek a következőket tartalmazzák:

„Az egyéb közösségi rendelkezések sérelme nélkül, az általuk meghatározott feltételek mellett a

tagállamok mentesítik az adó alól a következőket, annak érdekében, hogy biztosítsák az ilyen mentességek megfelel? és egyértelm? alkalmazását, valamint, hogy megakadályozzák az adókijátszásokat, az adókikerüléseket és az esetleges visszaéléseket: [...]

d) a következő ügyletek: [...]

3. azon ügyletek, beleértve a közvetítést is, amelyek a betétekre, a folyószámlákra, a fizetésekre, az átutalási forgalomra, a követelésekre, a csekkekre és az egyéb forgatható értékpapírokra vonatkoznak, kivéve a követelésbehajtást és a faktoringot. [...]

6. a tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok kezelése”.

5. A szóban forgó ügy tényállásának időpontját figyelembe véve a hatodik irányelvet kell alkalmazni. Érdemes azonban megemlíteni azt, hogy az idézett rendelkezéseket a jelen eljárás tekintetében releváns változtatás nélkül vette át a 2006/112/EK tanácsi irányelv(4) 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja, valamint 135. cikke (1) bekezdésének d) és g) pontja.

B – *A nemzeti jog*

6. Az uniós jog hivatkozott rendelkezéseit a Momsloven (dán héatörvény) 13. cikke (1) bekezdése 11. pontjának c) és f) alpontja ültettet át. A releváns cikk értelmében:

„Az alábbi termékek és szolgáltatások mentesek az adó alól: [...]

11. A következő pénzügyi tevékenységek: [...]

c) azon ügyletek, beleértve a közvetítést is, amelyek a betétekre, a folyószámlákra, a fizetésekre, az átutalási forgalomra, a követelésekre, a csekkekre és az egyéb forgatható értékpapírokra vonatkoznak, kivéve a követelésbehajtást és a faktoringot. [...]

f) befektetési alapok kezelése.”

7. Ahogyan a kérdést előterjeszt? bíróság kiemeli, e fogalmak némelyikét juridiske vejledning(5) (jogi iránymutatás) értelmezi.

II – A tényállás és az alapeljárás

8. Az ATP nyugdíjalapoknak nyújt szolgáltatásokat. Legfontosabb ügyfele, a PensionDanmark foglalkoztatói nyugdíjalap, kollektív megállapodások és vállalati szerződések alapján létrehozott nyugdíjrendszereket kezel.

9. A foglalkoztatói nyugdíjrendszerek a dán nyugdíjrendszer lényeges elemei. Ez a rendszer három oszlopon nyugszik: az adókból finanszírozott állami nyugdíjrendszer, a foglalkoztatói nyugdíjrendszer és a magánnyugdíjalapok.(6)

10. A dán foglalkoztatói nyugdíjrendszerek, amelyek az ATP tevékenységei miatt ezen ügy forgó ügy kulcsát jelentik, f?szabály szerint foglalkoztatási alapon nyújtott, „járulékalapú” rendszerek. A munkáltatók valamennyi munkavállalójuk(7) tekintetében rögzített járulékot fizetnek a nyugdíj?biztosítási intézménynek (rendszerint nyugdíjalapnak), akik további önkéntes befizetést(8) is vállalhatnak. A dán jövedelemadó?szabályozás értelmében az ilyen rendszerbe teljesített befizetések bizonyos korlátok között levonhatók. A kifizetett nyugdíj a rendszerbe befizetett pénzösszeget?l függ, valamint a nyugdíjalap befektetéseinek sikerességét?l (a költségek levonását követ?en). Rendszerint három (adóköteles) kifizetési formában kerül sor a kifizetésre akkor, amikor a kedvezményezett részére esedékessé válik a kifizetés: életjáradékként,

meghatározott időtartamig fizetett nyugdíjrészletként, és egyösszegű kifizetésként. A foglalkoztatási nyugdíjrendszer részleteit a munkáltatók szervezetei és az egyes munkáltatókat és munkavállalókat képviselő szakszervezetek által kötött kollektív megállapodások tartalmazzák.(9)

11. Míg az ATP nem foglalkozik a befizetések befektetésével (ezt a feladatot maguk a nyugdíjalapok látják el), háromfajta szolgáltatást nyújt a nyugdíjalapok részére. Az ATP mindenekelőtt rendszerfenntartással és fejlesztéssel foglalkozik, nevezetesen annak a felületnek a fejlesztésével és fenntartásával, amelyen az ATP szolgáltatásait nyújtják. Másodszor, az ATP adminisztratív feladatokat végez, például információt nyújt és tanácsadást biztosít a munkáltatók és a munkavállalók részére a nyugdíjrendszereket illetően. Harmadszor, az ATP a nyugdíjrendszerekbe való befizetésekkel és a nyugdíjrendszerekből való kifizetésekkel kapcsolatos szolgáltatásokat nyújt.

12. Ez utóbbi szolgáltatásokat leegyszerűsítve a következőképpen lehet bemutatni. A munkáltató rendszeres időközönként valamennyi munkavállalója tekintetében összesítve befizeti a foglalkoztatói nyugdíjrendszerbe fizetendő összeget a nyugdíjalap bankszámlájára. Az ATP a munkáltató által a részére szolgáltatott információ alapján egyéni számlát(10) nyit az egyes nyugdíjjogosultaknak. A munkáltató által összesítve befizetett összeget szétosztja e számlák között a kollektív megállapodás vagy vállalati szerződés rendelkezései értelmében. A nyugdíjjogosult interneten férhet hozzá az ATP által rendszeresen frissített számlájához. A kifizetés esedékessé válásakor az ATP kezdeményezi az összegek levonását oly módon, hogy rendelkezést ad a pénzügyi intézet számára, hogy fizesse ki az összeget a nyugdíjjogosultnak.

13. 2002. június 30-ig az ATP héát számított fel szolgáltatásaiért. A SDC-ügyben hozott ítélet(11) fényében azonban az ATP megváltoztatta álláspontját, és azzal érvelt, hogy a nyugdíjrendszerekbe való befizetésekkel és a nyugdíjrendszerekből való kifizetésekkel kapcsolatos szolgáltatásai héamentesek a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 3. alpontja értelmében. Álláspontjáról 2002. június 26-án tájékoztatta a SKAT-ot (dán adóhatóság). A SKAT úgy határozott, hogy a nyugdíjak kifizetésével összefüggésben az ATP szolgáltatása valóban héamentes ügyletet jelent, ugyanakkor elutasította a héamentességnek a befizetésekhez kapcsolódó szolgáltatások többségére, nevezetesen a következőkre való alkalmazását: a nyugdíjárulékfizetésre köteles munkáltatók nyilvántartása, egyéni számlák nyitása, munkáltatói befizetések kezelését szolgáló eszközök biztosítása, annak érdekében, hogy minden nyugdíjárulékot be lehessen fizetni a nyugdíjalap számlájára online (internetes) szolgáltatás vagy fizetési kártya segítségével, a munkáltatóktól származó, a teljes összeg egyes munkavállalók közötti megosztásáról szóló bejelentések fogadása és nyilvántartása, befizetés jóváírása az egyes számlákra és a számlák rendszeres frissítése, az elmaradt befizetések nyilvántartása, beszámolás a nyugdíjjogosultak részére a befizetett járulékokról, valamint számlakivonatok kiküldése. A legfelsőbb fokú eljáró dán adóigazgatási hatóság, nemzeti adóügyi bíróság (Landsskatteretten) 2009. május 13-i végzésével helybenhagyta a SKAT döntését.

14. Az ATP megfellebbezte a végzést hillerød-i bíróság (Retten i Hillerød) előtt, amely az ügyet áttette az Østre Landsret-hez, mivel az ügy általános jelentőséggel bír. Az ATP azzal érvel, hogy a héakötelesnek minősített szolgáltatások héamentesek, mivel „[...] befektetési alapok kezelését” valósítják meg a Momsloven hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját átültetve 13. cikke (1) bekezdése 11. pontjának f) alpontja szerint, és/vagy a „betétekre, a folyószámlákra, a fizetésekre, az átutalási forgalomra vonatkozó ügyletet” valósítanak meg a Momsloven hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 3. alpontját átültetve 13. cikke (1) bekezdése 11. pontjának c) alpontja szerint. A Skatteministeriet vitatja azt az állítást, amely szerint az ATP szolgáltatása héamentes.

III – Az elztes döntéshozatalra elterjesztett kérdések és a Bíróság eltti eljárás

15. A felek meghallgatását és tanácskozást követen az Østre Landsret 2012. október 8-i határozatában úgy határozott, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján a következ kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé elztes döntéshozatalra:

1) Úgy kell-e értelmezni a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadórendszer: egységes adóalapmegállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját, hogy a „a tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok kezelése” fogalom magában foglalja az olyan nyugdíjalapokat, amelyek az alapeljárásban szerepelnek, és a következ jellemzőkkel rendelkeznek, amennyiben a tagállam a jelen elztes döntéshozatalra utaló végzés 2. pontjában leírt intézményeket befektetési alapnak ismeri el:

- a) a munkavállaló (nyugdíjjogosult) hozama a nyugdíjalap befektetéseitől függ,
- b) a munkáltató nem köteles kiegészítő befizetéseket teljesíteni annak érdekében, hogy konkrét hozamot biztosítson a nyugdíjjogosultnak,
- c) a nyugdíjalap kollektíven fekteti be a felhalmozott pénzeszközöket a kockázatmegosztás elve alapján,
- d) a nyugdíjalapba teljesített befizetések összege az egyes munkavállalókat és munkáltatókat képviselő munkaerőpiaci szervezetek közötti kollektív szerződéseken alapul, nem pedig az egyes munkavállalók személyes döntésén,
- e) az egyes munkavállalók személyesen eldönthetik, hogy kiegészítő járulékot fizetnek a nyugdíjalapba,
- f) az önfoglalkoztató kereskedő, munkáltatók és vállalatvezetők úgy dönthetnek, hogy nyugdíjjárulékot fizetnek a nyugdíjalapba,
- g) kollektív megállapodás alapján a munkavállalók számára kikötött nyugdíjmegtakarítások elre meghatározott hányadát életjáradék vásárlására használják fel,
- h) a nyugdíjjogosultak viselik a nyugdíjalap költségeit,
- i) a nyugdíjalapba teljesített befizetések bizonyos összegkorlátokon belül levonhatók a nemzeti jövedelemadóból,
- j) a magánnyugdíjrendszerbe teljesített befizetések – ideértve a pénzügyi intézménynél létrehozott nyugdíjalapot is –, amelyben a járulékok befektetési alapba fektethetők, ugyanolyan mértékben vonhatók le a nemzeti jövedelemadóból, mint az i) pont esetében,
- k) az i) pont szerinti járuléklevonási jog adójogi ellentételezése az, hogy a kifizetések adókötelesek, és
- l) a felhalmozott pénzeszközöket f szabály szerint ki kell fizetni, amikor az érintett személy eléri a nyugdíjkorhatárt?

2) Amennyiben az első kérdésre a válasz igenlő, a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy a „kezelés” fogalma kiterjed az olyan szolgáltatásra, mint amely az alapeljárásban szerepel (lásd az elztes döntéshozatalra utaló

végzés 1.2 pontját)?

3) Az olyan, nyugdíjfizetésekre vonatkozó szolgáltatást, mint amely az alapeljárásban szerepel (lásd az elzetes döntéshozatalra utaló végzés 1.2 pontját), a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 3. alpontja alapján úgy kell-e értelmezni, mint egységes szolgáltatást, vagy több különálló szolgáltatást, amelyeket függetlenül kell értékelni?

4) A hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 3. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezésben szereplő, a fizetésekre és az átutalási forgalomra vonatkozó ügyletek héamentessége kiterjed az olyan, nyugdíjfizetésekre vonatkozó szolgáltatásra, mint amely az alapeljárásban szerepel (lásd az elzetes döntéshozatalra utaló végzés 1.2 pontját)?

5) Amennyiben a negyedik kérdésre a válasz nemleges, a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 3. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezésben szereplő, a betétekre és folyószámlákra vonatkozó ügyletek héamentessége kiterjed az olyan, nyugdíjfizetésekre vonatkozó szolgáltatásra, mint amely az alapeljárásban szerepel (lásd az elzetes döntéshozatalra utaló végzés 1.2 pontját)?

16. Az ATP, a Dán Királyság és a Bizottság terjesztett el írásbeli észrevételeket.

17. A 2013. október 2-i tárgyaláson e három fél, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága tett észrevételeket.

IV – Értékelés

A – Elzetes megfontolások

18. A kérdést elterjeszt bíróság kérdései három elkülönült témával foglalkoznak: „a tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok kezelése” fogalom foglalkoztatási nyugdíjrendszerekkel összefüggő jelentése (első kérdés), az ilyen alapok „kezelésének” fogalma (második kérdés), és a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 3. alpontjának az ATP által nyújtottakhoz hasonló szolgáltatásokra való alkalmazása (harmadik, negyedik és ötödik kérdés).

19. A Bíróság e három téma mindegyikére vonatkozó ítélezési gyakorlata már most meglehetősen széles körű.(12) Ezen ítélezési gyakorlat fényében úgy vélem, hogy a Bíróságnak elegendő elem áll rendelkezésére a második és harmadik téma megvizsgálásához. Ezért értékelésemet az első témára összpontosítom, azaz „a tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok kezelése” fogalom jelentésére, nevezetesen arra a kérdésre, hogy [...] befektetési alapnak tekintendő-e (és ha igen, mikor) az ATP szolgáltatásait igénybe vevőhöz hasonló foglalkoztatási nyugdíjalap. Ez a kérdés kétszer is felmerült nemrég, a *Wheels* ügyben és a *PPG Holdings* ügyben,(13) de ezen ügyek mindegyike jelentősen eltér a szóban forgótól.

20. A kérdés a (nyugdíj)szolgáltatásokat is magában foglaló pénzügyi szolgáltatások hétértelmiségében való kezelésének igen összetett és ellentmondásos területéhez tartozik. E szolgáltatások jelentős diverzifikálódáson mentek keresztül(14), amelyekre a hatályos héairányelv nincs tekintettel, különösen a pénzügyi szolgáltatások területéhez tartozó mentesítések vonatkozásában. Következésképpen az ezen a területen működő gazdasági szereplők jogbizonytalanságban vannak, és a szóban forgó mentesítéseket eltérően alkalmazzák a tagállamokban.(15)

21. A Bizottság javasolta a 2006/112 irányelv módosítását a biztosítási és pénzügyi szolgáltatások kezelése tekintetében(16), valamint a biztosítási és pénzügyi szolgáltatások kezelésével kapcsolatos végrehajtási intézkedések megállapításáról szóló tanácsi rendelet(17)

elfogadását. Mindkettőt kiterjedt el?készít? munkálatok el?zték meg(18), amelyek során megvitatták a nyugdíjalapokat és héa tekintetében való kezelésüket is.(19) A reformmal kapcsolatban mindazonáltal nem sikerült megállapodásra jutni.(20) A Bizottság által a tárgyaláson el?adottak értelmében a közeljöv?ben nem is várható ilyen megállapodás. Bármilyen legyen is az alkalmazandó jog módosítása tekintetében a helyzet, a Bíróságnak a kérdéses események időpontjában hatályos jog alapján kell meghoznia a döntését.

22. Értékelésemet az eljárásban részt vev? felek által el?adott érvek áttekintésével kezdem. Ezt követ?en bemutatom, hogy az ítélezési gyakorlat eddig hogyan értelmezte „a tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok kezelése” fogalmát. Végül megvizsgálom a foglalkoztatási nyugdíjalapokra vonatkozó ítélezési gyakorlatból levonható következtetéseket.

B – *A Bírósághoz benyújtott észrevételek*

23. Dánia azon az állásponton van, hogy a tagállamok jogosultak megállapítani a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjában szerepl? „[...] befektetési alapok” fogalmát, és kizárni a meghatározás alól a kérdést el?terjeszt? bíróság által bemutatott jellemz?kkel bíró nyugdíjalapokat.

24. Dánia szerint a tagállamoknak ösztönözni kell a [...] befektetési alapokba való befektetéseket, és a [...] befektetési alapokkal verseng? alapokra kivetett héa tekintetében tiszteletben kell tartaniuk a semlegesség elvét. Dánia álláspontja szerint a jelen ügyben szóban forgó alapok elegend? mértékben eltérnek a [...] befektetési alapoktól ahhoz, hogy ez igazolja az eltér? kezelést: a befizetéseket a munkáltatók teszik meg, céljuk sokkal inkább a nyugdíj biztosítása, és nem a pénz megtakarítása, biztosítást is kínálnak, ilyen például az életbiztosítás és a munkaképtelenség esetére szóló biztosítás,(21) a kedvezményezett halála esetén a befizetések nem (vagy nem teljes mértékben) kerülnek a kedvezményezett örököseihez, és a befizetések f?szabály szerint jövedelemadó?mentesek. Dánia álláspontja szerint a befizetéseket eszközl? munkáltató nem befektet, hanem azért fizet, mert a nyugdíjrendszert létrehozó kollektív megállapodás erre kötelezi ?t.

25. Az ATP a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontjának hatálya alá tartozónak, következésképpen héamentesnek tekinti a kérdést el?terjeszt? bíróság által bemutatott jellemz?kkel rendelkező nyugdíjalapokat. Az ATP azzal érvel, hogy bár a tagállamok rendelkeznek bizonyos mérlegelési jogkörrel a „[...] befektetési alapok” meghatározása során, tiszteletben kell tartaniuk a mentesítések célját és az adósemlegesség elvét. A szóban forgó héamentesség célja az egyéneknek lehetővé tenni azt, hogy együtt, kockázatmegosztás mellett fektessék be megtakarításaikat anélkül, hogy terhelné ?ket a héa. Az ATP szerint ezeket a célokat követik a szóban forgó nyugdíjrendszerek is. Önmagában nem igazolja az eltér? kezelést az a tény, hogy a nyugdíjrendszerek különös célja a nyugdíj?finanszírozás.

26. Az ATP véleménye szerint a semlegesség elve alátámasztja álláspontját, mivel más [...] befektetési alapok versenyhelyzetben vannak a nyugdíjalapokkal. Ha a munkavállaló rendszeres jövedelméből származó befizetések nem az alaphoz kerülnének, akkor a munkavállalónak más módon kellene megtakarítania a pénzt. A versenyhelyzet különösen szembet?nik a kiegészít? befizetésekre és az eredetileg foglalkoztatási nyugdíjrendszerekhez nem tartozó egyének befizetéseire tekintettel. Az a tény, miszerint a nyugdíjalap visszafizetésének egy részét életjáradék formájában fizetik ki(22), az ATP álláspontja szerint azért lényegtelen, mert életjáradékot egyszer?en egy összegért is meg lehet vásárolni. Az ATP álláspontja szerint hasonlóképpen lényegtelen az a tény is, miszerint a nyugdíjalapokba való befizetéseket le lehet vonni az adóból, valamint hogy a nyugdíjalapok rendszerint biztosítási elemet is magukban hordoznak. Az ATP azzal érvel továbbá, hogy lényegtelen a foglalkoztatási nyugdíjalapok kollektív megállapodással való létrehozatala, mivel a szakszervezetek által képviselt munkavállalók hozzák

a releváns döntést.

27. A tárgyaláson az ATP kiemelte, hogy a szóban forgó nyugdíjalap jelentősen eltér azoktól, amelyek a Wheels-ügy és a PPG Holdings ügy tárgyát képezték. Azok az ügyek ellátásalapú rendszerekkel foglalkoztak, amelyekben a munkáltató jogszabályban lefektetett kötelezettségének tett eleget a nyugdíj fizetésével. A rendszerben csak a munkavállalók vehettek részt. A szóban forgó ügyben ellenben járulékalapú rendszerrel van szó, ahol a kedvezményezettek és a befektetők viselik a kockázatot. A munkáltatónak csak be kell fizetnie az összeget. A nyugdíjrendszerekben szélesebb körben vehet részt a lakosság, nevezetesen mindenki, aki kapcsolódik a munkaerőpiachoz.

28. Az Egyesült Királyság azzal érvelt a tárgyaláson, hogy még a kérdést elterjesztő bíróság által bemutatott járulékalapú nyugdíjalapok nincsenek olyan mértékben hasonló helyzetben a [...] befektetési alapokhoz viszonyítva, hogy versenyhelyzet állna fenn közöttük, ezért öt ok miatt sem élvezhetik a szóban forgó héamentességet: a foglalkoztatási nyugdíjalapokat nem lehet tetszés szerint eladni, a befektetett eszközökkel kapcsolatban a nyugdíjkorhatár eléréséig semmilyen jogot nem biztosítanak a kedvezményezettnek, és halál esetén elvesznek, kollektív megállapodások hozzák létre, és ezeket a munkáltató fizeti, nem pedig a munkavállaló befektetését jelentik, csak a munkavállalók számára elérhetők, és nem a nagyközönségnek, végül nem tartoznak a 85/611/EGK irányelv(23) (a továbbiakban: ÁÉKBV irányelv) hatálya alá.

29. A Bizottság azzal érvel, hogy a szóban forgó nyugdíjalapok a „[...] befektetési alapok” fogalma alá tartoznak. Megkülönbözteti a járulékalapú és az ellátásalapú rendszereket, azzal érvelve, hogy az előbbi rendszerekre tekintettel a munkavállalók hasznot húznak a befektetéseikből, és ezért hasonló helyzetben vannak, mint a [...] befektetési alapok kisbefektetői.(24)

C – A „tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapokra” vonatkozó ítélkezési gyakorlat

30. A hatodik irányelv 13. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlat a mentesítések értelmezésére vonatkozó releváns általános megállapításokat, valamint a „tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok” fogalom értelmezésére vonatkozó fontos megfontolásokat is tartalmaz. E két témát egymás után megvizsgálom, majd bemutatom saját álláspontomat a tekintetben, hogy a Bíróság milyen megközelítéssel vizsgálja a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját.

1. A héamentességek értelmezésére vonatkozó általános megfontolások

31. A hatodik irányelv 13. cikkében szereplő mentességek értelmezése során a Bíróság következetesen kimondta, hogy fűszabály szerint e mentességek az uniós jog autonóm fogalmai, mivel „céljuk a héarendszer egyes tagállamokban történő eltérő alkalmazásának elkerülése”.(25) Azonban más a helyzet akkor, ha az uniós jog kifejezetten a tagállamokra bízta valamely fogalom meghatározását.(26) Ez esetben a tagállamoknak kell meghatározniuk a szóban forgó fogalmakat belső jogukban.(27) A tagállamok a hasonló fogalmak meghatározása során nem „sérthetik a hatodik irányelv céljait vagy az ezen irányelv alapját alkotó általános elveket, különösen az adósemlegesség elvét” (28).

32. A Bíróság következetesen kimondta továbbá, hogy a hatodik irányelv 13. cikkében említett mentességeket szigorúan kell értelmezni, mivel az adóalany által ellenszolgáltatás fejében teljesített valamennyi szolgáltatásnyújtás fűszabály szerint héaköteles.(29)

2. A „tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok” kifejezés

33. Ahogyan azt a kifejezés szövege sugallja, az uniós jog a tagállamokra hagyja a „[...] befektetési alapok” fogalmának meghatározását. Először a tagállamok rendelkezésére álló ezen mérlegelési jogkör jelentését vizsgálom meg, majd összefoglalom a Bíróság ítélkezési gyakorlatát a mérlegelési jogkör három korlátja: a rendelkezés és az ÁÉKBV irányelv szövege, a mentesítés célja és az adósemlegesség elve tekintetében.

a) A tagállamok mérlegelési jogköre

34. Ahogyan korábban már említettem, a hatodik irányelv 13. cikke szerinti mentességek fogalmának autonóm értelmezésére vonatkozó elv határai ott húzódnak, ahol a meghatározás kifejezetten a tagállamok feladata. A Bíróság kimondta, hogy ez így van a „[...] befektetési alapok” fogalma tekintetében.(30) A tagállamok mindazonáltal aligha határozhatnak meg szabadon bármit a „[...] befektetési alapok” égisze alatt. Hasonló korlátlan mérlegelési jogkör visszaélések kockázatát hordozná magában, összekeverné a különböző? mentesítéseket, és ellentétes lenne azzal az elvvel, hogy a szabály szerint sz?ken kell értelmezni a kivételeket. Következésképpen annak ellenére, hogy a mentesítések szövege a tagállamokra hagyja a meghatározást, a „[...] befektetési alap” fogalmának mégis rendelkeznie kell uniós jelentéssel.

35. A Bíróság alábbi megállapításából nyilvánvaló az uniós jogban fennálló feszültség amiatt, hogy a tagállamokra hagyja a fogalom meghatározását, és ugyanakkor korlátokat állít a meghatározással szemben(31): „a »különleges [helyesen: közös] befektetési alapok« fogalma tartalmának meghatározásával kapcsolatos feladat egyáltalán nem hatalmazza fel a tagállamokat arra, hogy kiválasszanak bizonyos, területükön található alapokat a célból, hogy ezeket adómentességben részesítsék, míg más alapokat kizárjanak ebből a mentességből. A [...] »különleges [helyesen: közös] befektetési alapok« kifejezés jelenti a kiindulási pontot a tagállamokra ruházott mérlegelési jogkör tekintetében”(32). A Bíróság ezzel azt akarta kifejezni, hogy logikus módon az uniós jognak meg kell határoznia a „[...] befektetési alap” fogalmának azt a küls? és bels? keretét, amelyen belül a tagállamok szabadon megválaszthatják a fogalom meghatározását. Következésképpen korlátozott a tagállamok fogalommeghatározási mérlegelési jogköre. A Bíróság ezeket a korlátokat a rendelkezés szövegéből (és a kés?bbi jogalkotási fejleményekből), céljából és az irányelv alapját alkotó általános elvekből, például a semlegesség elvéből származtatja.(33)

36. A gyakorlatban e korlátok alkalmazása jelent?sen csökkentette a tagállamok meghatározási jogkörét. Kritizálható ez a fejlődés, de a pénzügyi termékek héakezelése során központi jelent?séggel bíró jogbiztonság megköveteli a Bíróság ítélkezési gyakorlata folyamatosságának tiszteletben tartását.

b) A rendelkezés szövege és az ÁÉKBV irányelv

37. A hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának szövege viszonylag kevés iránymutatást ad a „[...] befektetési alap” fogalma tekintetében, különösen az egyes nyelvi változatokban használt különböző? fogalmak figyelembevételével. Így míg a hatodik irányelv angol nyelvi változata a *special investment funds* kifejezést említi, a francia a *fonds communs de placement* kifejezésre hivatkozik, a spanyol a *fondos communes de inversión* kifejezésre,(34) a német a *Sondervermögen* kifejezésre, és a holland a *gemeenschappelijke beleggingsfondsen* kifejezésre.

38. A kés?bbi fejlemények azonban részletezték ezt a fogalmat. 1985?ben a kollektív befektetési vállalkozásokra vonatkozó nemzeti jogok összehangolása érdekében hatályba lépett az ÁÉKBV irányelv. Az ezen irányelv és a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja közötti pontos viszony azonnal nem nyilvánvaló. Ahogyan a Bíróság megállapította, még

ha az irányelv spanyol, francia, olasz és portugál nyelvi változataiban a kötelmi jogi formában működő kollektív befektetési vállalkozásoknak a jelölésére használt kifejezés megegyezik is a mentességben szereplő kifejezéssel, nem ez a helyzet más, így az angol, a dán és a német nyelvi változatok esetén.(35)

39. A Bíróság és a mellette működő főtanácsnokok ennek megfelelően küzdöttek az ÁÉKBV irányelv és a 13. cikk B. része d) pontjának 6. alpontja közötti viszony meghatározásával.(36) A *Wheels*-ügyben hozott ítéletében a Bíróság mindazonáltal egyértelműen megállapította, hogy „az ÁÉKBV irányelv értelmében átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásoknak minősülő alapok közös befektetési alapoknak minősülnek.(37)” Következésképpen ezek meghatározzák a „[...] befektetési alap” fogalmának minimális tartalmát.

c) A mentesítés célja

40. Ahogyan Kokott főtanácsnok kiemelte az *Abbey National* ügyben ismertetett indítványában, a mentesítés célja az, hogy „megkönnyítse a kisbefektetők számára a befektetési alapokba történő pénzbefektetést”(38). Ezeknek az alapoknak az a célja, hogy egyesítsék számos befektető(39) pénzét annak lehetővé tétele érdekében, hogy számos értékpapírra eloszthassák a kockázatot. A héamentességek anélkül teszik lehetővé e befektetők számára az ilyen befektetésekből való részvételt, hogy további költségként hiba merülne fel náluk.(40) A Bíróság felkarolta ezt a célt.(41)

41. A Bíróság következtetésképpen megállapította, hogy a mentesítés befektetési alapokra vonatkozik, „függetlenül azok jogi formájától”(42). A bemutatott cél megvalósítása tekintetében lényegtelen, hogy a kötelmi jog alapján, a befektetési alapokra vonatkozó jogszabályok alapján, vagy a társasági jog alapján működnek-e ezek az alapok. A Bíróság kiemelte, hogy az eltérő értelmezés ellentétes lenne az adósemlegesség elvével, amely tiltja az azonos tevékenységet végző gazdasági szereplők eltérően kezelését.(43)

42. A Bíróság hasonlóképpen megállapította, hogy lényegtelen az alap által választott működési forma: az alap hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja szerinti héamentesség tekintetében való besorolásában nem játszik szerepet az, hogy az alap „nyílt végű” (azaz nyílt típusú alap, amelynek kötelező visszavásárolni azokat a befektetőket az egységeket, akik el kívánják azokat adni), vagy „zárt végű” (azaz zárt típusú alap, amelynek részesedéseit csak a másodlagos piacon lehet értékesíteni). Még egyszer tehát, ez az álláspont ugyancsak az adósemlegesség elvének alapulhat.(44)

d) Az adósemlegesség elve

43. A Bíróság szerint az adósemlegesség elve „tiltja, hogy az azonos tevékenységet végző gazdasági szereplőket eltérően kezeljék a hiba kivétel során”. Az egymással versenyző szolgáltatásokat és termékeket hasonlóságuk miatt a hiba szempontjából nem lehet eltérően kezelni.(45)

44. A versenyhelyzet bonyolult szempontot jelent. Sharpston főtanácsnok a *Deutsche Bank* ügyben hívta fel a figyelmet a veszélyeire, megjegyezve, hogy szinte minden tevékenység valamilyen mértékben átfedésben van egy másik tevékenységgel, és ha valamennyi, „egymással részlegesen versenyző tevékenységet a hibaával kapcsolatban azonos bánásmódban kellene részesíteni, a végeredmény” a hibabánásmód eltéréseinek teljes kiküszöbölése lenne.(46)

45. A Sharpston főtanácsnok által vázolt veszélyt az összehasonlítás helyes módszerével lehet elkerülni. Először is meg kell határozni egy referenciaalapot, amelynek a „[...] befektetési alap” fogalma alá kell tartoznia. A szóban forgó alap csak ezzel a referenciaalappal kerül

összehasonlításra. A fentiekben általam megállapítottaknak megfelelően az ÁÉKBV irányelv értelmében vett kollektív befektetési vállalkozásnak minősül? alapok a „[...] befektetési alap” fogalmához tartoznak, következésképpen szolgálhatnak referenciaalapul.(47)

46. A vizsgált alap „[...] befektetési alap” fogalma alá tartozásának vagy oda nem tartozásának kérdése attól függ, hogy ez az alap és az referenciaalap olyan mértékben hasonló?e egymáshoz, hogy versenyben álljanak.(48) Nem véletlenszerűen választják ki azokat a feltételeket, amelyek alapján megállapítható, hogy az összehasonlítandó alapok megfelelő hasonlóságot mutatnak?e a versenyhelyzet fennállásához. Az elemzés nem is teljes mértékben gazdasági jelleg?. Sokkal inkább a mentesítés célján kell alapulnia. Így releváns szempont például az, hogy az alap a kockázatmegosztás elvét követi?e, hogy a befektet?k részesednek?e a befektetés nyereségeib?l stb.

3. A Bíróság megközelítésének vizsgálata

47. A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében így a „[...] befektetési alap” fogalmának meghatározása során a tagállamok rendelkezésére álló mérlegelési jogkört korlátozza a mentesítés célja, az ÁÉKBV irányelv és a semlegesség elve. Közelebbre?l vizsgálva kiderül, hogy a Bíróság vitán felül úgy alkalmazta ezeket az (egymással átfedésben lévő?(49)) korlátokat, hogy azok két alternatív tesztben jelentek meg.

48. A Bíróság esetenként a mentesítés céljára hivatkozik annak megállapítása során, hogy mi jelenti a „[...] befektetési alap” fogalmának meghatározását, a semlegesség elvét használva az eredmény meger?sítésére.(50) Más esetben a Bíróság az ÁÉKBV?t tekintette a „[...] befektetési alapok” központi elemének, és ezt követ?en alkalmazta a semlegesség elvét.(51)

49. E megközelítések közül a második alkalmazását (és további részletezését) javaslom. Következésképpen valamely alap akkor „[...] befektetési alap”, ha vagy az ÁÉKBV irányelv hatálya alá tartozik, vagy olyan mértékben hasonló az ÁÉKBV?khez, hogy versenyhelyzetben vannak. Az összehasonlítás során releváns jellemz?ket a vizsgált mentesítés célja tekintetében releváns jellemz?k jelentik, amely cél arra irányul, hogy lehetővé tegyék számos befektet?nek alapjaik egyesítését, és ezáltal a kockázat számos értékpapírra való elosztását.

D – A foglalkoztatási nyugdíjalapok mint [...] befektetési alapok

50. Mindezen megfontolásokat követ?en most a szóban forgó ügyre alkalmazom a bemutatott elveket. A jelenlegi ügyben felmerül? kérdés az, hogy milyen mértékben kell [...] befektetési alapoknak tekinteni a foglalkoztatási nyugdíjalapokat. Az uniós jog tartalmaz néhány szabályt az ilyen alapokra vonatkozóan, de nem harmonizálja azokat.(52) A fentiekben tett megállapításaim értelmében azt kell megvizsgálnom, hogy a szóban forgó alapok ÁÉKBV?nek tekintend?ek?e, és ha nem, akkor az adósemlegesség elve milyen mértékben követeli meg a mentesítések alá vonásukat.

1. Az ÁÉKBV irányelv

51. A szóban forgó ügyben szerepl? foglalkoztatási nyugdíjalapok nem tartoznak az ÁÉKBV irányelv hatálya alá.(53) Ahogyan Dánia kiemelte, a szóban forgó alapok egységeit nem lehet visszavásárolni vagy visszaváltani a tulajdonosok kérésére úgy, ahogyan ezt az ÁÉKBV irányelv 1. cikkének (2) bekezdése tartalmazza.

2. Az adósemlegesség elve

52. Második lépésként az adósemlegesség elvét kell alkalmazni. Ez azt a kérdést veti fel, hogy

a szóban forgó alapok olyan mértékben hasonlóké az ÁÉKBV?khez, hogy versenyhelyzetben vannak.(54) A Wheels?ügyben a Bíróság másik típusú foglalkoztatási nyugdíjrendszerek tekintetében vizsgálta ezt a kérdést. Azokat az alapokat nem tartotta a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának hatálya alá tartozóknak. Azok az alapok az öregségi nyugdíjrendszer eszközeit egyesítették, és nem nyilvános alapok voltak, pusztán a munkavállaláshoz kapcsolódó el?nyt biztosítottak. Lényeges, hogy „járulékalapú” jelleggel rendelkeztek, azaz a rendszer tagjai nem viselték az alap kezelésének kockázatát, mivel nyugdíjuk összege meghatározott volt, és nem függött a befektetés sikerét?l. A Bíróság szerint az alap a munkáltató szempontjából sem volt [...] befektetési alap sem, mivel befizetéseivel törvényi kötelezettségeit teljesítette. Sharpston f?tanácsnok ezt az érvelést követte a PPG Holdings ügyre vonatkozó indítványában, amikor három releváns feltételt azonosított: hogy a rendszer az öregségi nyugdíjrendszer eszközeit gy?jti?e össze, hogy a nyugdíjrendszer tagjai viselik?e az alap kezelésének kockázatát, valamint hogy a munkáltató a munkavállalói felé fennálló törvényi kötelezettségeinek teljesítése céljából fizeti?e a hozzájárulásokat.(55)

53. Az ezen ügyekben meghozott döntés megkérd?jelezése nélkül a szóban forgó ügyben javaslom az értékelés pontosítását. Az uniós jog értelmében bizonyos szempontok relevánsak, mások pedig lényegtelenek az alapok ÁÉKBV?vel annak megállapítása érdekében való összehasonlítása során, hogy olyan mértékben hasonlóké, hogy versenyhelyzetben vannak. A nemzeti bíróság feladata a releváns tények értékelése, e feltételek alkalmazása, és annak eldöntése, hogy „[...] befektetési alapnak” min?sül?e a szóban forgó nyugdíjalap.

a) Az összehasonlítás szempontja

54. A releváns és lényegtelen feltételek felsorolását megelőz?en ki kell emelnem azt, hogy a nyugdíjalapokat vagy a munkáltatók, vagy a munkavállalók eszközegyesít? eszközeiként lehet értékelni. Az, hogy e két kategória közül melyik alkalmazandó, attól függ, hogy a munkavállalók vagy a munkáltatók részesülnek a befektetés hasznaiból. A kérdést el?terjeszt? bíróság leírása értelmében a munkavállalók részesülnek a szóban forgó alap hasznából.

b) A lényegtelen feltételek

55. Mivel a szóban forgó alapok ÁÉKBV?kel való összehasonlítható jellegének vizsgálatát a mentesítés céljának figyelembevételével kell elvégezni, a szóban forgó ügyben megvitatott számos tényez? lényegtelen az összehasonlítás tekintetében.

56. Dánia álláspontjával ellenben ez igaz a befektetés céljára tekintettel is. A versenyhelyzetre nincs releváns befolyással az, hogy a befektet? nyugdíj céljára vagy más célra takarít meg. Ezért az a tény, hogy a szóban forgó alapok nyugdíjalapok, nem akadályozza meg azt, hogy „[...] befektetési alapok” legyenek. A Wheels?üggyel ellentétben következésképpen úgy vélem, a befektetés lényegtelen „céljaként” nem bír jelent?séggel, hogy a munkáltatót törvény kötelezi a járulékalapú nyugdíj?hozzájárulás fizetésére.

57. Lényegtelen az a tény, miszerint a foglalkoztatási nyugdíjalapokról nem egyéni, hanem kollektív szinten állapodnak meg. El?sör is, az alap jellemz?ir?l a munkavállalók képvisel?i egyeztetnek a munkáltató képvisel?ivel. Még ha a kollektív megállapodás azt is jelentheti, hogy a munkavállalók önkéntes kiegészít? befizetésein kívül igen csekély gazdasági verseny van az alapok és az ÁÉKBV?k között, ez nem bír jelent?séggel a mentesítés célja tekintetében. E tekintetben a Bíróság korábban már kimondta, hogy a mentesítés jogi formájukra való tekintet nélkül alkalmazandó az alapokra. Ezért e tekintetben hasonlóképpen lényegtelen a kiegészít? befizetésekre vonatkozó lehet?ség, vagy bizonyos személyek foglalkoztatási alapokhoz való önkéntes csatlakozása.

58. Ugyanez a megfontolás alkalmazandó azon kérdés tekintetében, hogy az alapba befizetett hozzájárulások levonhatók-e a jövedelemadókból, vagy sem. Az egyes alapok más alapokkal szembeni, jövedelemadó tekintetében való kedvezőbb kezelése jelentős hatással lehet a gazdasági versenyhelyzetre, de nincs jelentősége a mentesítés céljai tekintetében, ezért figyelmen kívül kell hagyni.

59. Hasonlóképpen, a nyugdíjalapból való kifizetés módja (életjáradék vagy egy összegben való kifizetés) lényegtelen az alap jellemzése szempontjából, mivel egyszeri pénzügyi ügylet segítségével átjárhatóak a különböző lehetőségek.

60. Amennyiben a foglalkoztatási nyugdíjalapok biztosítási elemet is tartalmaznak, és a két elem – mint a szóban forgó ügyben – nem választható el egymástól, a nemzeti bíróságnak kell meghatároznia azt, hogy melyik elem élvez elsőbbséget.

c) A jelentőséggel bíró szempontok

61. Ahogyan fent megállapítottam, az összehasonlítás során jelentős szempontokat a mentesítés céljából kell kikövetkeztetni, nevezetesen abból, hogy sok befektető részére elérhetővé váljon pénzeik egyesítése, és a kockázat elosztható legyen számos értékpapírra.

62. Ezen előfeltétel értelmében csak korlátozott számú elem lényeges a foglalkoztatási nyugdíjrendszerek ÁÉKBV-val való, a vizsgált mentesítés értelmében vett adósemlegesség céljából történő összehasonlítása során. Először is számos kedvezményezettnek kell egyesítenie alapjait a kockázat számos értékpapírra való elosztása érdekében. Az alap csak akkor tekinthető a kedvezményezettek alapjait egyesítőnek, ha a kedvezményezettek feltétlen jogosultságot élveznek befektetéseik vonatkozásában. Nem kell képesnek lenniük a jog tetszés szerinti érvényesítésére (azaz eladni jogosultságaikat), és a befektetés haszna hozzáférhetővé válhat csak nyugdíjazásukkor is. Ha azonban a befektetés a halál esetében elvész, és nem a kedvezményezett örökösei kapják meg, akkor aligha beszélhetünk a kedvezményezettek alapjainak egyesítéséről.

63. Végül a kedvezményezetteknek kell viselni az alap költségeit és a befektetés kockázatát, még akkor is, ha adott esetben juttatási csomagjuk részeként a munkáltató hajtja végre a befizetéseket. Főszabály szerint ez történik a járulékalapú rendszerben, az ellátásalapú rendszerben azonban nem. Ahogyan már kifejtettem, e szempontok alkalmazása a nemzeti bíróság feladata.

64. Következésképpen arra az eredményre jutottam, hogy úgy kell értelmezni a hatodik tanácsi irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját, hogy „a tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok” fogalom magában foglalja azokat a foglalkoztatási nyugdíjalapokat, amelyek egyesítik számos kedvezményezett eszközeit, és lehetővé teszik a kockázat számos értékpapírra való elosztását. Ez csak abban az esetben igaz, ahol a kedvezményezettek viselik a befektetési kockázatot. Az a tény, miszerint a kedvezményezett javára a munkáltató eszközli e befizetéseket a munkavállalókat és a munkáltatókat képviselő szervezetek által kötött kollektív megállapodás értelmében, és az alap csak a nyugdíjazáskor végez kifizetést, lényegtelen mindaddig, amíg a kedvezményezett biztos jogi helyzetben van eszközei tekintetében. A nemzeti bíróság feladata annak eldöntése, hogy az alap megfelel-e ezeknek a követelményeknek.

V – **Végekvetkeztetések**

65. A fentiekre tekintettel úgy vélem, hogy a Bíróságnak a következőképpen kell megválaszolni az Østre Landsret által előterjesztett első kérdést:

Úgy kell értelmezni a hatodik tanácsi irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontját, hogy „a tagállamok által meghatározott [...] befektetési alapok kezelése” fogalom magában foglalja azokat a foglalkoztatási nyugdíjalapokat, amelyek egyesítik számos kedvezményezett eszközeit, és lehetővé teszik a kockázat számos értékpapírra való elosztását. Ez csak abban az esetben igaz, ahol a kedvezményezettek viselik a befektetési kockázatot. Az a tény, miszerint a kedvezményezett javára a munkáltató eszközli a befizetéseket a munkavállalókat és a munkáltatókat képviselő szervezetek által kötött kollektív megállapodás értelmében, és az alap csak a nyugdíjazáskor végez kifizetést, lényegtelen mindaddig, amíg a kedvezményezett biztos jogi helyzetben van eszközei tekintetében. A nemzeti bíróság feladata annak eldöntése, hogy az alap megfelel-e ezeknek a követelményeknek.

1 – Eredeti nyelv: angol.

2 – A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadórendszer szóró, módosított 1977. május 17-én 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.; a továbbiakban: hatodik irányelv).

3 – A C-169/04. sz. Abbey National ügyben 2006. május 4-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-4027. o.); a C-363/05. sz. JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust és The Association of Investment Trust Companies ügyben (a továbbiakban: JP Morgan ügy) 2007. június 28-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-5517. o.); a C-44/11. sz. Deutsche Bank ügyben 2012. július 19-én hozott ítélet; a C-275/11. sz. GfBk-ügyben 2013. március 7-én hozott ítélet; a C-424/11. sz. Wheels Common Investment Fund Trustees és társai ügyben (a továbbiakban: Wheels-ügy) 2013. március 7-én hozott ítélet; Sharpston főtanácsnok C-26/12. sz. PPG Holdings BV ügyre vonatkozó 2013. április 18-ai indítványa.

4 – A közös hozzáadottértékadórendszerrel szóró, módosított 2006. november 28-án 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL L 347., 1. o.).

5 – A betétekre és a folyószámlákra vonatkozó ügyletek héamentességét a D. A.5.11.6. sz. [jogi iránymutatás] értelmezi. A befektetési alapokat a D. A.5.11.9.2. sz. [jogi iránymutatás] mutatja be. Kezelésükről szól a D. A.5.11.9.3. sz. [jogi iránymutatás].

6 – A nyugdíjrendszerek áttekintéséhez lásd: OECD, *Pensions at a Glance*, 2005; frissítve: OECD, *Pensions at a Glance*, 2011.

7 – A foglalkoztatási helyzetük révén nem biztosított személyek, például az önfoglalkoztató kereskedők, munkáltatók és vállalatvezetők is dönthetnek úgy, hogy egy foglalkoztatói nyugdíjrendszerbe teljesítenek befizetéseket, amennyiben ilyen rendszerre vonatkozó megállapodást kötöttek a szóban forgó vállalkozás munkavállalói számára.

8 – A gyakorlatban, ahogyan az ATP a tárgyaláson állította, ezek az alapok igen kis részét jelentik.

9 – Az önkéntes nyugdíjrendszerek nagyban hasonló mintát követnek, de a kedvezményezett kötszerződést a rendszerben való részvételhez, és nem fizet érte.

10 – Ezek a számlák nyugdíjszámlák, nem pedig különálló bankszámlák.

11 – A C-2/95. sz. *Sparekassernes Datacenter* ügyben 1997. június 5-én hozott ítélet (EBHT

1997., I?3017. o.).

12 – Az els? két téma tekintetében lásd a 3. lábjegyzetben hivatkozott ítélezési gyakorlatot. A harmadik téma tekintetében lásd a C?2/95. sz. SDC?ügyben 1997. június 5?én hozott ítéletet (EBHT 1997., I?3017. o.); a C?305/01. sz. MKG?Kraftfahrzeuge?Factoring ügyben 2003. június 26?án hozott ítéletet (EBHT 2003., I?6729. o.); a C?231/07. és C?232/07. sz., Tiercé Ladbroke egyesített ügyekben 2008. május 14?én hozott végzést*; a C?242/08. sz. Swiss Re Germany Holding ügyben 2009. október 22?én hozott ítéletet (EBHT 2009., I?10099. o.); a C?175/09. sz. Axa UK ügyben 2010. október 28?án hozott ítéletet (EBHT 2010., I?10701. o.); a C?350/10. sz. Nordea Pankki Suomi ügyben 2011. július 28?án hozott ítéletet (EBHT 2011., I?7359. o.); Kokott f?tanácsnok C?461/12. sz. Granton Advertising BV ügyre vonatkozó 2013. október 24?i indítványát. A második témával foglalkoztam a C?275/11. sz. GfBk?ügyre vonatkozó 2012. november 8?i indítványomban.

13 – Sharpston f?tanácsnok indítványa.

14 – A Bizottság úgy véli, hogy a piacon elérhet? biztosítási és pénzügyi termékek száma meghaladja az 5000?et. Adóügyi és Vámuniós F?igazgatóság, Forgalmi adók összehangolása, 2008. március 5., TAXUD/2414/08., 3. o.

15 – A pénzügyi szolgáltatások hea tekintetében eltér? kezelése nyilvánvaló a PricewaterhouseCoopers által 2006. november 6?án az Európai Bizottságnak készített *Study to Increase the Understanding of the Economic Effects of the VAT Exemption for Financial and Insurance Services* cím? jelentésb?l. A mentességek tagállami nemzeti jogok általi átültetésér?l áttekintést nyújt az IBFD 2006. évi *VAT Survey Financial Services*hez f?zött melléklete. Lásd továbbá Wessels, J., *Highlights & Insights on European Taxation* 2012., 4. sz., 62. o. megjegyzéseit.

16 – COM(2007) 747 végleges/2., 2008. február 2.

17 – COM(2007) 746 végleges/2., 2008. február 20.

18 – Lásd az Adóügyi és Vámuniós F?igazgatóság a fenti 14. lábjegyzetben hivatkozott [dokumentumát].

19 – Lásd az elnökség 2010. szeptember 16?i, a biztosítási és pénzügyi szolgáltatások heaügyi kezelésével kapcsolatos tanácsi irányelvre és rendeletre vonatkozó javaslatról szóló feljegyzésének (13577/10 FISC 92. sz. dokumentum) 20. oldalát. Az ATP erre a dokumentumra hivatkozott azon álláspontja alátámasztása érdekében, hogy a nyugdíjalapok a befektetési alap fogalmához tartoznak.

20 – A közzétett dokumentumokból kiderül, hogy a nyugdíjalapok kezelése tekintetében is folytatódik a vita. A F?titkárság 2011. december 14?i feljegyzése a biztosítási és pénzügyi szolgáltatásoknak a hea szempontjából való kezelésér?l szóló tanácsi irányelvre és rendeletre vonatkozó javaslatról, 18650/11 FISC 170. sz. dokumentum, 5. o. A reform véglegesítésének szükségességét hangsúlyozza Dahm, J. & Hamacher, R., *Vermögensverwaltung und Umsatzsteuer*, UR 2012., 817. o.

21 – A tárgyaláson Dánia kifejtette, hogy biztosítótársaságként kezeli a kérdéseshez hasonló alapokat.

22 – A Skatteministeriet ezt a befektetési alapokkal való összehasonlítás során a nyugdíjalapokkal kapcsolatos fontos különbségnek tekintette.

23 – A módosított, az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-ai 85/611/EGK tanácsi irányelv (HL L 375., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 139. o.). Az ÁÉKBV irányelvet 2011. július 1-jétől felváltotta az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 2009. július 13-ai 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 302., 32. o.).

24 – A Bizottság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés a), b), c) és h) pontjában szereplő jellemzőket különösen fontosnak tartja a [...] befektetési alapokkal való összehasonlítás során.

25 – A JP Morgan ügyben hozott ítélet 19. pontja; a Wheels-ügyben hozott ítélet 16. pontja; az Abbey National ügyben hozott ítélet 38. pontja; a C-498/03. sz., Kingscrest Associates és Montecello ügyben 2005. május 26-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-4427. o.) 22. pontja; a C-428/02. sz. Fonden Marselisborg Lystbådehavn ügyben 2005. március 3-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-1527. o.) 2. pontja; a C-358/97. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-6301. o.) 51. pontja.

26 – A JP Morgan ügyben hozott ítélet 20. pontja; az Abbey National ügyben hozott ítélet 39. pontja; a Wheels-ügyben hozott ítélet 16. pontja; a C-468/93. sz. Gemeente Emmen ügyben 1996. március 28-án hozott ítélet (EBHT 1996., I-1721. o.) 25. pontja.

27 – A JP Morgan ügyben hozott ítélet 21. pontja; a C-443/04. és C-444/04. sz., Solleveld és van den Hout-van Eijnsbergen egyesített ügyekben 2006. április 27-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-3617. o.) 29. pontja.

28 – A JP Morgan ügyben hozott ítélet 22. pontja; lásd továbbá a Gemeente Emmen ügyben hozott ítélet 25. pontját; a C-246/04. sz. Turn- und Sportunion Waldburg ügyben 2006. január 12-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-589. o.) 31. pontját.

29 – Az Abbey National ügyben hozott ítélet 60. pontja; a C-394/04. és C-395/04. sz., Ygeia egyesített ügyekben 2005. december 1-jén hozott ítélet (EBHT 2005., I-10373. o.) 15. pontja; a C-45/01. sz. Dornier-ügyben 2003. november 6-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-12911. o.) 42. pontja; a 348/87. sz. Stichting Uitvoering Financiële Acties ügyben 1989. június 15-én hozott ítélet (EBHT 1989., 1737. o.) 13. pontja.

30 – Az Abbey National ügyben hozott ítélet 41. pontja.

31 – Rossi, P., *L'Avvocato generale della Corte UE – Chiarita la portata dell'esenzione Iva per le operazioni di gestione dei fondi comuni di investimento*, il fisco 38/2005. sz., 14422. o.

32 – A JP Morgan ügyben hozott ítélet 41. pontja.

33 – A JP Morgan ügyben hozott ítélet 45. és 46. pontja; a Wheels-ügyben hozott ítélet 18. pontja; Kokott főtanácsnok JP Morgan ügyben ismertetett indítványának 15. és 17. pontja.

34 – Az olasz és portugál nyelvi változatok hasonlóképpen a *fondi comuni d'investimento*, és a *fundos comuns de investimento* kifejezésre hivatkoznak.

35 – A JP Morgan ügyben hozott ítélet 33. pontja; az Abbey National ügyben hozott ítélet 55. pontja.

36 – Az Abbey National ügyben hozott ítélet 55., 61., 64. és 65. pontja; az Abbey National ügyben ismertetett f?tanácsnoki indítvány 38., 41–43., 50., 73–83. pontja; a JP Morgan ügyben hozott ítélet 31–34. pontja; a JP Morgan ügyben ismertetett f?tanácsnoki indítvány 32. és 33. pontja; a Deutsche Bank ügyben hozott ítélet 32. pontja; a Deutsche Bank ügyben ismertetett f?tanácsnoki indítvány 74. pontja.

37 – A Wheels?ügyben hozott ítélet 23. pontja.

38 – Az Abbey National ügyben ismertetett f?tanácsnoki indítvány 68. pontja.

39 – Ahogyan azt Sharpston f?tanácsnok megjegyzi a Deutsche Bank ügyben ismertetett indítványának 21. lábjegyzetében, az Abbey National ügyben szerepl? kisbefektet?kre való hivatkozást elvetették a kés?bbi, JP Morgan ügyben hozott ítélet 45. pontjában.

40 – Az Abbey National ügyben ismertetett f?tanácsnoki indítvány 27–29. pontja. A Bíróság ez utóbbi megfontolásra ismét „adósemlegességgként” hivatkozik. Az Abbey National ügyben hozott ítélet 62. pontja; a Wheels?ügyben hozott ítélet 19. pontja.

41 – Az Abbey National ügyben hozott ítélet 62. pontja; a JP Morgan ügyben hozott ítélet 45. pontja; a Deutsche Bank ügyben hozott ítélet 33. pontja. Lásd a Wheels?ügyben hozott ítélet 23. pontját.

42 – Az Abbey National ügyben hozott ítélet 53. pontja; a JP Morgan ügyben hozott ítélet 26. pontja.

43 – Uo., 56. pont.

44 – A JP Morgan ügyben hozott ítélet 28–30. és 35. pontja.

45 – A Wheels?ügyben hozott ítélet 20. és 21. pontja; a JP Morgan ügyben hozott ítélet 46. pontja; a C?106/05. sz. L. u. P. ügyben 2006. június 8?án hozott ítélet (EBHT 2006., I?5123. o.) 32. pontja; a C?453/02. és C?462/02. sz., Linneweber és Akritidis egyesített ügyekben 2005. február 17?én hozott ítélet (EBHT 2005., I?1131. o.) 24. pontja; a C?382/02. sz. Cimber Air ügyben 2004. szeptember 16?án hozott ítélet (EBHT 2004., I?8379. o.) 24. pontja; a C?109/02. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2003. október 23?án hozott ítélet (EBHT 2003., I?12691. o.) 20. pontja.

46 – A Deutsche Bank ügyre vonatkozó f?tanácsnoki indítvány 60. pontja.

47 – A Wheels?ügyben hozott ítélet 24. pontja.

48 – Lásd a JP Morgan ügyben hozott ítélet 50. és 51. pontját.

49 – Jaster, E. & Murchner, I., *Die umsatzsteuerliche Behandlung von Vermögensverwaltungsleistungen (Teil 2)*, UStB 2013., 54. o., megjegyzi, hogy a JP Morgan ügyben kialakított feltételek hasonlóak az ÁÉKBV irányelv feltételeihez.

50 – Így értelmezem az Abbey National ügyben hozott ítéletet és a JP Morgan ügyben hozott ítéletet.

51 – E megközelítés legtisztább alkalmazása a Wheels?ügyben található. Vitathatatlanul a

Deutsche Bank ügyben alkalmazták először.

52 – 2003. szeptember 23-án hatályba lépett a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről szóló, 2003. június 3-i 2003/41/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 235., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 350. o.).

53 – Ugyanez igaz volt a Wheels-ügyben is, az ítélet 25. pontja. Megjegyzem, hogy a 2003/41 irányelv a 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében nem alkalmazandó az ÁÉKBV-kre.

54 – A Wheels-ügyben hozott ítélet 24–26. pontja.

55 – A PPG Holdings BV ügyre vonatkozó főtanácsnoki indítvány 16. és 17. pontja.